

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Temat zajęć: Dobro prywatne a dobro publiczne

Własność prywatna podstawą gospodarki wolnorynkowej, rola państwa w gospodarce. Dekalog własności prywatnej.

Prowadzący: Mateusz Muszyński

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
08.05.2023 r.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

1

Plan spotkania

1. Rodzaje dóbr i formy własności
2. Istota gospodarki wolnorynkowej
3. Rola państwa w gospodarce
4. Dylematy prywatyzacji

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

2

Dobra wolne a dobra rzadkie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

3

Dobra prywatne a dobra publiczne

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

4

Co odróżnia dobra prywatne od dóbr publicznych?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

5

1. Ilość osób, która może konsumować jedno dobro w tym samym czasie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

6

2. Ewentualny spadek wartości dobra, po uprzednim użytkowaniu przez inną osobę

7

3. Dostępność dobra dla konsumentów, (dostępne dla wszystkich lub dla tych, którzy za dane dobro zapłacili)

8

4. Źródło finansowania towaru lub usługi (środki prywatne czy publiczne)

5. Rywalizacja o konsumpcję danego dobra wśród konsumentów

6. Możliwość wykluczenia z konsumpcji bądź jej brak

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

11

Skąd pochodzą dobra prywatne?

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

12

Rynek

To miejsce w którym dokonuje się
transakcji kupna i sprzedaży.

13

Gospodarka wolnorynkowa

- własność prywatna
- swoboda gospodarcza
- rozwój konkurencji
- ceny rynkowe
- nastawienie na zysk

14

Czy konkurencja jest dobra dla gospodarki?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

15

Skąd pochodzą dobra publiczne?

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

16

Budżet

To **plan** dochodów i wydatków
w określonym czasie.

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

17

Budżet państwa

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

18

Dochody budżetowe

Głównym źródłem dochodów budżetu państwa są **dochody podatkowe**

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

19

Podatki

- pośrednie
- bezpośrednie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

20

Podatki pośrednie

1) VAT (podatek obrotowy)

23%

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

21

Podatki pośrednie

2) Akcyza

ORLEN

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

22

Podatki bezpośrednie

3) PIT – płacą gospodarstwa domowe

12%

23

Podatki bezpośrednie

4) CIT – płacą przedsiębiorstwa

19%

24

Wydatki budżetowe

- szkolnictwo
- infrastruktura
- administracja
- służba zdrowia
- policja, wojsko, straż pożarna
- instytucje kultury: teatry, muzea

**Dlaczego niektóre dobra
dostarczane są niemal wyłącznie
przez państwo?**

Problem gapowicza (pasażer na gapę): niechęć jednostek do dobrowolnego finansowania dóbr publicznych

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

27

Funkcje państwa w gospodarce

- **alokacyjna**
- **regulacyjna**
- **redystrybucyjna**

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

28

Model polityczno-gospodarczy państwa

1. Model gospodarki socjalnej (państwo socjalne, państwo dobrobytu, państwo opiekuńcze)
2. Model gospodarki liberalnej (państwo liberalne)

„Państwo opiekuńcze”

- silnie zaangażowane w redystrybucję dóbr
- płaca minimalna, duże wydatki budżetowe

Prywatyzacja

To przekazanie własności państwowej
podmiotowi prywatnemu.

31

Zadanie do wykonania

Prywatyzować czy nie?

*Bierzecie udział w debacie telewizyjnej w sprawie
prywatyzacji majątku publicznego:*

- 1) szpitalu miejskiego
- 2) teatru
- 3) drogi ekspresowej Katowice-Częstochowa
- 4) szkoły podstawowej

*Należy opowiedzieć się po jednej ze stron oraz podać
uzasadnienie swojej decyzji.*

32